

מסורת הש"ס

(א) אלהות פ"ג מ"י נדה  
 (ב) ו'ל' דקמן  
 (ג) ב'ה' ל' שבת כ"ב. מה.  
 (ד) ו'פ' אשכולות של ענבים  
 (ה) כרומין ע"ס זמורה.  
 (ו) ע"כ ש"ן לך  
 (ז) ו'פ'שירי רש"י א"ל

הגהות הב"ח

(א) ו'ש"י ד"ה היכי דמי  
 וד"ה שמייה וד"ה מחממה  
 כשרה הד"א:

מוסף רש"י

טפח על טפח ברום  
 טפח. אהל קטן טפח  
 טפח אורן וטפח רואב  
 ורום חלון טפח, מביא  
 את הטומאה. אם כות  
 מן המט נזד זה וכל  
 נזד זה הוה טמא כלי  
 מחמת אהל המט (נדה כו.)  
 ודורצין בפני הטומאה.  
 אם טומאה תחתיו וכל  
 על גביו הכלי טמא, ולפי  
 נקט על רום טפח דהוה  
 חלל רומי פחות מטפח  
 הוה טומא לזאת וכנגדו  
 למעלה עד לרקיע טמא  
 כדאמרין בעשר הכרובים  
 (חולין קכז.) ולענין אטמיו  
 טומאה נמי לא מיימי  
 לזלזל אהל הוא (נדה  
 שם.) סיכבה כהלכתה.  
 לטובה (שבת פח.)  
 ועיטרה. יפה (ביצה  
 ז.) בקרייתא. פילאה  
 ביריעות של נעשים שקורין  
 אונברייך (שבת כב.)  
 ובסדרין המצורירין.  
 לנעם של פשתן (ביצה  
 ז.) אפרסקין. פירסקין  
 נלע"ז (שבת פח.)

רבינו חננאל

בין ששינוי העליונה  
 כשרה ותחתונה פסולה,  
 אמרי וכמה יהא בין  
 סוכה לסוכה, כמה יהא  
 חלל בין סכך לסכך  
 ותהיה התחתונה פסולה.  
 אמר רב הונא טפח,  
 טפח. רב חסדא אמר  
 ד' טפחים, שלא מצינו  
 מקום פחות מר' טפחים.  
 ושמואל אמר עשרה  
 טפחים, כהכשרה, כלומר  
 אין התחתונה פסולה עד  
 שהיה בעליונה הכשר  
 סוכה. ודייקין מדברי ר'  
 יהודה דתני [אם] אין  
 דיוורין בעליונה התחתונה  
 כשרה, ואוקימנא בשאינה  
 ראויה לדירה, מכלל  
 דתנא קמא סבר אע"פ  
 שאין העליונה ראויה  
 לדירה כשרה, קשרה  
 לשמואל. ושניין אין  
 [ראויה] לדירה מרווחת,  
 אבל ראויה לדירה על

סוכה פרק ראשון סוכה

י.

עין משפט  
 נר מצוה

א א מ"י פ"ג מהלכו  
 תומלתא מ"ה הלכה א:  
 ב ב מ"י פ"ה מהל'  
 סוכה הלכה כ' סמג  
 עשין מג טו"ע א"ח סי'  
 מרכס סע"ף א:  
 ב ד ה מ"י שם הלכה ח  
 סמג שם טו"ע א"ח  
 סי' מרכס סע"ף יט וסומן  
 מרכס סע"ף ד:  
 ד ו מ"י פ"ו מהלכות  
 סוכה הלכה טו סמג  
 שם טו"ע א"ח סימן  
 מלכס סע"ף ג:

לענין רש"י

אובריין (אובריין).  
 ברים מקיטוס  
 בדומאות צבעוניות.  
 גליטשק"ש  
 (גנליטשק"ש). קישוטים  
 רקומים בולטים.

רבינו חננאל (המשך)

די הדחק, [ד'] טפחים  
 ודנה ע"י הדחק. היא.  
 וכן הוא דאמר במערכא  
 כל שאין (העליונה)  
 [התחתונה] יכולה לקבל  
 ברים ונסכות של עליונה.  
 כלי שנויא הכא והכא  
 חזא, התם לדירה והכא  
 לקבל, על ידי הדחק.  
 פ"סא פרס עליה סדן  
 מפני החמה או תחתיה  
 מפני הגשם. דלא יהון  
 טריפין וסוכה תתין על  
 המטעים בעידנא דאכול.  
 או שפרס סדן על גבי  
 הקטפות, שהן ד' קטפות  
 [ב'] קצות המטה פסולה.  
 אבל פורס הוא על  
 נקליטי המטה, שהן שנים  
 באמצע המטה, כדגורסין  
 בירושלמי רב ביבי בשם  
 ר' יוחנן שכן הוא עושה  
 חלל באצילי ידו. כלומר  
 אם הוא מכוסה בסדן  
 ומעמיד שתי זרועותיו,  
 ושתי ידיו עומדות על  
 גופו והסדן עליהן, נמצא  
 זרועותיו בולטין ועולין  
 מצדדיו כנקליטי המטה  
 והסדן עליהם. לפיכך על  
 גבי נקליטי כשרה כי  
 כזרועותיו הן חשוכין.  
 פירש גאון קטפות ד'  
 עומדן עומדן במטה,  
 ועליהן מלמעלה ד'  
 עומדן ברוחב ופורסין  
 עליהן סדן, ונקראין  
 בבבל טראמה. נקליטין,  
 שני עמודין עומדין,  
 עשויין כפתח העשוי  
 בפאת המטה שהיא  
 מסגרתה, מפני צדדין.  
 אמר רב חסדא זה ששינוי  
 פסולה ודקא מפני הגשם  
 אבל לנאותה כשרה.  
 ואיתן לשינוי מהא דתניא,  
 סיכבה כהלכתה ועיטרה  
 בקרימין ובסדנין המצורירין  
 ותלה בה גזרין אפרסקין  
 כו', אסור להסתפק מהן

אמר רב הונא טפח. אע"ג דלקמן פרק הישן (דף כג:) אמרין  
 כזבט רמי הכא לא שייך:

שלא מצינו מקום פחות מר'. היינו לענין רשות היחיד וכרמלית  
 כדפירש בקונטרס. ולענין גובה נמי אשכחן זריש חלון  
 (עירובין דף עו.) ליחצב כפתח:

פירם ע"ה סדן מפני החמה.  
 כמזבז במשנות הגאונים  
 הא דקמני פירם עליה סדן מפני  
 החמה או תחתיה מפני הגשם פסולה  
 היכא דחמתה מרובה מלכתה בלא  
 סדן אבל אם יש גלגלה מרובה  
 מחמתה כשרה ואין הסדן פוסלתה  
 והיינו כמו שפירשתי לעיל דאין  
 מלטרף סכך פסול צהדי סכך כשר  
 כיון דבלא פסול גלגלה מרובה  
 וכענין זה מפר"ט מפני החמה  
 שמיצבת את הסכך ומתוך כך היה  
 נעשה חמתה מרובה וכן תחתיה  
 מפני הגשם ואם היו עלין נושרין היה  
 חמתו מרובה והסדן מונען מליפול  
 וכיון שהסדן גורם שעל ידו גלגלה  
 מרובה מחמתו פסול אבל לפירוש  
 הקונטרס קשה דלמה יפסל מפני  
 שמגין על האדם מפני החמה ומן  
 הקיסמין מאי שגא מלנאותה ועוד  
 מצינו לקמן פרק הישן (דף כו:) בר'  
 יוחנן צריזי אילעי כשהגיעה חמה  
 למרגלותיו עמד ופרס עליו סדן:  
 עד

לדירה והיכי דמי דלא גבוה עשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה  
 ראויה לדירה פסולה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערכא יאם אין התחתונה  
 יכולה לקבל ברים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה מכלל דתנא קמא  
 סבר אע"פ שאינה ראויה לקבל פסולה איכא בינייהו דיכולה לקבל על  
 ידי הדחק: **ברתני** פירם עליה סדן מפני החמה או תחתיה מפני הגשם  
 או שפירם ע"ג הקינוף פסולה אבל פורס הוא על גבי נקליטי המטה:  
**גב'** אמר רב חסדא הלא שנו אלא מפני הגשם אבל לנאותה כשרה פשיטא  
 מפני הגשם תנן מ"ד הוא הדין דאפילו לנאותה והאי דקתני מפני הגשם  
 אורחא דמילתא קתני קמ"ל לימא מסייע ליה <sup>(א)</sup> סיכבה כהלכתה ועיטרה  
 בקרימין ובסדנין המצורירין ותלה בה גזרין שקדים אפרסקין ורמונים <sup>(ב)</sup> פרכילי  
 ענבים ועטרות של שבולין יינות שמנים וסלחות אסור להסתפק מהן  
 עד

ותפסול תחתונה משום סוכה תחת סוכה דלא נימא חד סוכה הוא: טפח. אבל צריך מטפח חד סוכה הוא: טפח על טפח ברום טפח  
**מציא אם הטומאה וחוצץ בפני הטומאה.** הלכה למשה מסיני הוא אבל פחות מטפח לא מציא ולא חוצץ לא מציא את הטומאה [אם] טומאה  
 תחת ראשו אחד וכלים תחת ראשו שני והוא קורה ורחבה טפח וראויה להציט טומאה לא מיימי משום דליכא רוס הפסק טפח  
 ממנו ולקרקע ולא חוצץ אם יש כלי על גבה כנגד הטומאה אפילו עד לרקיע טמא דטומאה רזוזה שאין לה אהל טפח בזקעת ועולה:  
**שלא מצינו מקום חשוב.** להיות רשות לעצמו לא כרמלית ולא רה"י פחות מארבעה כדאמר ביציאות השבת (דף יא.) והכא נמי לאו רשות  
 לעצמו היא לאקריי סוכה תחת סוכה: **כהכשרה כד פסולה.** משום שמי סוכות פסלה קרא וכי לית זה בעליונה הכשר סוכה לאו סוכה  
 היא ולא פסלה: אי נימא דיוורין ממש. שאין זה אדם: אטו דיוורין גרמי. מכל מקום סוכה תחת סוכה היא: אלא לאו שאינה ראויה  
**לדירה והיכי דמי דלא גבוה י' מלל דס"ק כו'.** וקשיא לשמואל מדרבנן: כי אסא רב דימי אמר אמרי במערכא. האי אין ראויה לדירה  
 דקאמר ר' יהודה לאו צשאין גבוה קאמר דא"כ לת"ק נמי כשרה אלא כשאין צריאה וחזקה לקבל כסתות וכרים של עליונה ולישן תחתונה  
 כשרה מהאי טעמא דשמואל דכהכשרה כד פסולה וכיון דעליונה לא חזיא למידר בה שרי אין תחתונה מקבלתה לא פסלה: ופרכינן **מלל**  
**דס"ק סבר כו'.** סוף סוף שמע מינה דרבנן לית להו דשמואל והוא הדין לשאינה גבוהה כו': ומשיי איכא בינייהו כו'. דרבנן סברי  
 כיון דיכולה לקבל בדוחק שם סוכה על העליונה ומיפסלא התחתונה ורבי יהודה סבר כיון דליכא תשמישא להדיא לאו שם סוכה עלה  
 דעליונה: **ברתני** הגשם. שלא יהו עלין וקיסמין נושרין על שולמות סדן דבר המקבל טומאה הוא ופסול לסכך כדלקמן (דף יא.)  
**או שפירם על גבי קינוף.** כלומר או אפילו לא פירס מפני הגשם אלא לוי על מטתו: על גבי קינוף. הן ד' קוידסין ל' רגלי המטה  
 וגזרין וניחא כלונסות מזה לזה על גביהן ופורס עליהן סדן ומרחיקן מן הסכך דהשתא לא משום סכך בדבר המקבל טומאה מיפסלא  
 דהא לאו לסוכי שטחם התם: **פסולה.** משום דאזינו יושב צסוכה דלהל מפרסין ציניס: **אבל פורס הוא על גבי נקליטי המטה.** שאין  
 אלא שנים והן יוצאין צלמנע מטה אחד למראשומיה ואחד לרגליה ונותנין כלונסא מזה לזה ופורסין עליו סדן והוא משפע לכאן ולכאן  
 ומשום דאין לה גג טפח רחב למעלה לא מיקרי אהל: **גב' י"ג אלא מפני הגשם.** דשויא סכך להגין הלכך מפסיל משום מקבל טומאה:  
**אבל לנאותה.** אין שם סכך עליה וכשירה. וי"מ טעמא דפסולה משום שני סככים ואי אפשר דא"כ לרב חסדא לא מפסיל אלא אם כן  
 מופלג ד' דהא איהו אמר לעיל ארבעה וכיון דמיפלגי ד' תו לא מצי למימר אבל לנאותה כשרה דהא איהו פסיל לקמן [ע"ז] צנוי סוכה  
 המופלגין ד' מן הסכך משום שני סככים: **בקרימין המצורירין.** מעשה אורג כגון צגדי צבעונין שקורין אונברייך: **ובסדנין**  
**המצורירין.** שזרמן צולעת כגון מעשה רוקס או מעשה אורג שקורין גליטשק"ש: **יינות שמנים.** נותנין צכסות של זכוכית לוי: